

Slovník biblických pojmov a výrazov

Category: Biblický slovník

written by Drahoslav Vajda | 1. júla 2026

[VŠETKO](#) | <#> [A](#) [B](#) [C](#) [D](#) [E](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [Q](#) [R](#) [S](#) [T](#) [U](#) [V](#) [W](#) [X](#) [Y](#) [Z](#)
[Č](#)

čiasťočné vychvátenie

učí, že k vychváteniu bude dochádzať v priebehu celého posledného (sedemdesiateho) Danielovho sedemročného týždeň-roka. Je samozrejmé, že pravdivé môže byť iba jedno z nich. Viac o vychvátení Cirkvi v článku [Vychvátenie Cirkvi](#).

D

dispenzacionalismus

je učenie o Božej správe vekov, ktorý učí, že Boh jednal s ľuďmi rôznymi spôsobmi počas rôznych vekov či dispenzácií – v rôznych obdobiach histórie. jednal rôzne. Učenie o Božej správe vekov bolo vyslovené Johnom Nelsonom Darbym (1800–1882) v rokoch 1831- 1832 a „hnutím Plymouthských bratov“ a rozšírené napríklad dielom Cyruse Scofielda nesúcim názov Scofield Reference Bible. Zástanci dispenzacionalizmu zastávajú učenie pretribulucionizmu, ktorý učí o vychvátení Cirkvi pred posledným Danielovým týždeň-rokom. V dvadsiatom storočí bolo učenie o vychvátení Cirkvi údajne najdiskutovanejšou témou medzi teológmi. Učenie pretribulacionizmu je analyzované v cykle článkov [Vychvátenie Cirkvi](#).

E

eklézia

– ie ž. /gréc./ 1. zhromaždenie, snem v antickom Grécku 2. cirkev, cirkevné zhromaždenie, cirkevná obec Podrobnejšie vysvetlenie slova eklézia vo význame cirkev sa nachádza na adrese Cirkev prvorodených – 2. časť .

epifánia

(-ie, ž.) je grécke slovo vo význame: 1. zviditeľnenie, sláva; zjavenie božstva v reálnej podobe alebo vízii; 2. sviatok Zjavenia Pána Prvý význam Slovom epifánia je pomenované „objavenie alebo prejavenie sa božskej bytosti“. Sú nimi teofánia a kristofánia, ktoré sú typy epifánie. Teofánia je prejav Boha, ktorý je „hmatateľný“ ľudskými zmyslami. V najužšom zmysle slova ide o viditeľné zjavenie Boha v starozákonnom období, často, ale nie vždy, v ľudskej podobe. Je všeobecná mienka, že kedykoľvek niekoho navštívil „Pánov anjel“, bol to v skutočnosti predobraz Krista (kristofánia). Takéto zjavenie nachádzame v 1. Mojžišovej 16:7-14; 22:11-18; Sudcov 5:23; 2. kráľov 19:35 a v ďalších pasážach (Jozua 5:13-15). Teofánia, v ktorej Boh na seba berie ľudskú podobu, predznamenáva vtelenie, v ktorom Boh prijíma podobu človeka, aby žil medzi nami ako Emanuel, čiže „Boh s nami“ (Matúš 1:23). Druhý význam Slovom Zjavenie (Epifánia), písané s veľkým začiatočným písmenom, sa označuje cirkevný sviatok (Zjavenie Pána, alebo pomenovaný aj ako Sviatok troch kráľov), ktorý sa slávi predovšetkým vo východných cirkvách. Pripadá na 6. januára a pripomína návštevu mudrcov (kráľov) od východu a zjavenie (príchod) Božieho Syna ako Syna človeka.

eschatológia

-ie, ž. /slovo z gréčtiny; eschatos – posledný/ učenie o posledných veciach človeka a sveta Slovo exegéza je gréckeho pôvodu. Rozumieme ním správny výklad písomného textu v jeho pôvodnom význame.

exegéza

– y ž. (gréc.): výklad, vysvetľovanie Exegéza je náuka o správnom výklade textov tak, aby bol vystihnutý zmysel, ktorý do nich vložil pôvodca. Pojem exegéza vznikol v 17. storočí. V širšom zmysle slova pod exegézou rozumieme výklad každého textu, najmä výklad starých a dôležitých písomností, napr. zákonov. V užšom zmysle sa pod exegézou rozumie výklad Biblie. Pre nás slovo exegéza označuje správny výklad (vysvetlenie) biblického textu pomocou pravidiel, ktoré sú známe z hermeneutiky. Protikladom exegézy je eisegéza (vkladanie, vyprávanie). Pojmom eisegéza označuje vnášanie vlastných

myšlienok do biblického textu. Pojem eisegéza vznikol koncom 19. storočia.

H

hermeneutika

-y ž (z gréc.): prekladať, výkladať; tlmočenie Slovo hermeneutika je odborný pojem pre spôsob interpretácii, či výklad textov. Je to slovo gréckeho pôvodu. Hermeneutika sa obecné zaoberá spôsobom výkladu obsahu písomných textov, umeleckých a výtvarných diel pod. Zaoberá sa teóriou výkladu. Ide tu o spôsob výkladu (ako vykladať), nie o výklad sám. Samotným výkladom textu sa zaoberá exegéza. V hermeneutike ide o teóriu a metodiku výkladu, o pravidlá a prostriedky. V užšom zmysle sa hermeneutika zaoberá pochopením, explikáciou a interpretáciou zmyslu biblickej zvesti pre život cirkví a súčasného človeka. Iný pohľad je chápať hermeneutiku ako spojenie výkladu textu v jeho historickom význame (exegéza) s výkladom pre súčasnosť naprieč všetky kultúry. Hermeneutika je v tomto zmysle širší pojem ako exegéza.

M

midtrilacionizmus

učí, že k vychvátenu dôjde v priebehu druhej polovice posledného (sedemdesiateho) Danielovho sedemročného týždeň-roka

P

parúzia

(-ie, ž.) je grécke slovo, ktorým sa podľa Nového zákona označuje druhý príchod Ježiša Krista z neba na zem (Kristov deň). Slovo parúzia má význam aj zjavenie. Podrobnejší výklad na adrese Význam pojmu zjavenie.

podobenstvo

(alebo aj parabola) je jednoduchý príbeh použitý pre znázornenie a vyučovanie duchovnej pravdy alebo zásady. Podobenstvo je založené na prirovnaní bežného predmetu alebo udalosti k vyučovanej pravde a vlastný význam podobenstva alebo jeho posolstvo je často skryté poslucháčom, ktorí nie sú duchovne pripravení, aby ho prijali (Marek 4:1–25). Pán Ježiš často učil v

podobenstvách.

posttribulacionizmus

učí, že k vychváteniu dôjde po skončení posledného (sedemdesiateho) Danielovým sedemročného týždeň-roka

pretribulacionizmus

– učí, že k vychváteniu dôjde pred posledným (sedemdesiatym) Danielovým sedemročným týždeň-rokom;

T

tribulácia

(latinsky: tribulatio; anglicky: tribulation) náb. súženie považované za skúšku; súženie, trápenie, útrapy, utrpenie V 20. storočí sa sformulovali štyri učenia o zo zeme vychvátení Cirkvi (patriacich Pánovi). Líšia sa okamihom vychvátenia vzhľadom na posledné sedemročné obdobie Danielovho týždeň-roka, ktoré je považované za obdbie Božích súdov a utrpenia, ktoré v posledných časoch príde na celý svet.